

Konferencja FUCE w Budapeszcie

Sprawozdanie z konferencji FUCE (Fédération des Universités Catholiques Européennes) w Budapeszcie, w dniach 19-21 kwietnia 2001 r.

Pod hasłem *Globalization and European Society – Contribution of Catholic Universities to an Ethical Answer (Globalizacja a społeczeństwo europejskie – wkład uniwersytetów katolickich w odpowiedź etyczną)* w czwartek 19 IV 2001 r. i w piątek 20 kwietnia 2001 r. odbyła się w stolicy Węgier konferencja pod egidą Federacji Katolickich Uniwersytetów Europejskich (FUCE), organizacji afiliowanej do Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (Fédération Internationale des Universités Catholiques) – FIUC. Organizatorem konferencji, poza FUCE, był Uniwersytet Katolicki im. Piotra Pázmány w Budapeszcie (Pázmány Péter Katolikus Egyetem). Natomiast w sobotę 21 IV 2001 miało miejsce w Budapeszcie spotkanie rektorów uczelni zrzeszonych w FUCE – z reprezentantami katolickich instytucji kształcenia akademickiego krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Naszą uczelnię, jako delegat ks. Rektora Prof. I. Deca, reprezentował ks. Andrzej Siemieniowski, prorektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Pierwsza część spotkania – w postaci dwudniowej konferencji – poświęcona była tematowi globalizacji. Spotkanie otworzył ks. bp Péter Erdő, rektor Uniwersytetu Katolickiego im. P. Pázmány w Budapeszcie, przypominając o apelu Jana Pawła II o wzajemne ubogacanie się instytucji kościelnych z zachodniej, środkowej i wschodniej Europy. Po następnym wystąpieniu, prof. Miguela Gassiot i Matas, przewodniczącego FUCE, zebrani wysłuchali Egona Dienes-Oehm, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Węgier, który omówił zagadnienie *Państwo narodowe i proces unifikacji europejskiej a globalizacja*. Dzień czwartkowy objął jeszcze wykład ks. prof. Andrzeja Szostka, rektora KUL – *Wygrani i przegrani globalizacji w Europie – aspekt etyczny* oraz s. Dinah L. Shelton, profesora prawa międzynarodowego w Uniwersytecie *Nôtre Dame* z USA – *Zachowanie praw człowieka i ochrona środowiska jako problem życia codziennego katolickiego uniwersytetu*. W południe uczestnicy budapesztańskiego spotkania pod przewodnictwem ks. bpa prof. Tadeusza Pieronka, rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, uczestniczyli w Eucharystii w kaplicy sąsiedniej szkoły średniej prowadzonej przez ojców pijarów. Obrady tego dnia zakończył po południu prof. Luigi Campiglio z Uniwersytetu Katolickiego *Sacro Cuore* z Mediolanu, omawiając zagadnienia ekonomii światowej w świetle procesów globalizacyjnych. Wykłady podsumowane zostały w wieloaspektowej dyskusji, w której wyraźnie zaznaczyły się różne punkty widzenia, wynikające z rozmaitego zakorzenienia kulturowego i odmiennych tradycji historycznych środowisk pochodzenia uczestników konferencji, co odzwierciedli-

ło się też w różnorodności językowej dyskusji: język angielski i francuski przeplatał się z językiem hiszpańskim.

Drugi, piątkowy dzień konferencji zaczęła Eucharystia sprawowana pod przewodnictwem ks. bpa prof. Pétera Erdő, rektora budapesztańskiego Uniwersytetu Katolickiego. Po modlitwie nastąpiła znów część robocza konferencji: prof. Alexandre C. Kiss, były kierownik badań Uniwersytetu w Strasburgu, przedstawił problem *Globalizacja a ochrona środowiska*, prof. Jeffrey Brand, dziekan wydziału prawa (*Law School*) Uniwersytetu San Francisco – *Edukacja prawna, demokratyzacja i rozwój ekonomiczny: nowe perspektywy na wiek dwudziesty pierwszy*, a prof. Tamás Roska, dziekan wydziału technologii informacyjnej budapesztańskiej uczelni katolickiej, zaprezentował w porywającym wystąpieniu projekt edukacji multidyscyplinarnej w dziedzinie nauk ścisłych i technologicznych w powiązaniu z problematyką etyczną.

Po popołudniu tego dnia uczestnikom obrad umożliwiono zwiedzenie wydziału nauk humanistycznych Uniwersytetu Katolickiego im. Piotra Pázmány w Budapeszcie z siedzibą w Piliscsaba, miejscowości położonej ok. 25 km od stolicy Węgier. W *campusie* uniwersyteckim Piliscsaba miało dalej miejsce spotkanie reprezentantów katolickich instytucji kształcenia akademickiego z Europy Środkowej i Wschodniej. Reprezentowane były katolickie instytucje kształcenia teologicznego z Chorwacji (z Zagrzebia). Spore zainteresowanie wzbudził reprezentant ze słowackiego ośrodka Ružomberok, gdzie w Jubileuszowym Roku 2000 powstał dwuwyziałowy Uniwersytet Katolicki (obejmujący pedagogię i filozofię). Obok uczelni z Ružomberok Słowacja obecna była też poprzez Uniwersytet w Trnawie: jak wyraził to delegat, jest to „uczelnia wprawdzie nie mająca katolickiej nazwy, ale z ducha – katolicka”. Imponujące perspektywy na przyszłość przedstawił reprezentant Rumunii: w Bukareszcie planuje się otworzenie w niedalekiej przyszłości uniwersytetu katolickiego. Do uczelni o dłuższej tradycji reprezentowanych na tym spotkaniu zaliczyć należy Katolicki Uniwersytet w Eichstätt i budapesztański Uniwersytet Katolicki im. Piotra Pázmány (istniejący od 1992 r.). Ważne osiągnięcia przedstawił też prorektor Lwowskiej Akademii Teologicznej, kultywującej myśl grekokatolicką. Jakkolwiek jest to uczelnia młoda (pierwsi absolwenci opuścili ją dopiero w 1999 r.), to jednak może już poszczycić się 1 200 studentami i 90 pracownikami nauki. Polskie ośrodki na tym spotkaniu obecne były przez przedstawicieli krakowskiej PAT, warszawskiego UKSW, KUL, wydziału teologii na Uniwersytecie Poznańskim i wreszcie naszej uczelni wrocławskiej: Papieskiego Wydziału Teologicznego.

W dyskusji jako szczególnie ważne podnoszono następujące tematy:

- udział w programach *Socrates* i *Erasmus*, w których w zakresie wymiany studentów i kadry naukowej przedstawiciele wymienionych katolickich ośrodków środkowo- i wschodnioeuropejskich uczestniczą od pewnego czasu;

- szczególna rola akredytacji, na razie w ramach poszczególnych krajów, zwłaszcza w świetle możliwej w przyszłości procedury akredytacji europejskiej;

- waga zacieśniania współpracy między uczelniami katolickimi naszego regionu; jest ona już zaawansowana lub planuje się jej rozbudowanie między Węgrami a Słowacją, Polską a Ukrainą, Węgrami a Rumunią i Ukrainą itd.;

- zróżnicowanie statusu uczelni katolickich w rozmaitych krajach, który może przybierać postać albo katolickiej uczelni na pełnych prawach państwowych (łącznie z pełnym utrzymaniem państwowym) albo uczelni publicznej z częściowym wsparciem finansowym, albo

wreszcie uczelni prywatnej nie powiązanej w żaden sposób z finansami państwowymi; najtrudniejszą sytuację prawną pod tym względem ma Lwowska Akademia Teologiczna.

Dzień piątkowy zakończony został w Esztergom, mieście o niezwyklej wadze dla historii Kościoła na Węgrzech, i w ten sposób konferencja poświęcona procesom globalizacji w aspekcie etycznym dobiegła końca.

Sobota 21 kwietnia 2001 r. miała już odmienny charakter: była najpierw dniem spotkania rektorów FUCE z reprezentantami katolickich instytucji kształcenia akademickiego w Europie Środkowej i Wschodniej, podczas którego zreferowano wyniki posiedzenia piątkowego. Następnie na pełnym forum FUCE omówiono ogólną sytuację kształcenia teologicznego i badań teologicznych w części Europy podlegającej w ubiegłych dziesięcioleciach systemowi komunistycznemu. W czasie dyskusji ze szczególną wyrazistością sformułowano tezę, dotyczącą zresztą uczelni całej Europy, bez względu na podziały geograficzne: bez systematycznych badań naukowych nie może być mowy o instytucji o charakterze uniwersyteckim czy akademickim.

W kolejnej części spotkania delegaci uczelni – członków FUCE dokonali wyboru władz tej organizacji: przez aklamację przyjęto fakt pozostania zrządu w poprzednim składzie. Następnie omówiono dwie ważne deklaracje, z Bolonii i z Nicei, dotyczące obecności uniwersyteckiej w jednoczącej się Europie.

Jednym z ważnych praktycznych wymiarów podjętych tam postanowień jest zobowiązanie do systemu kształcenia w tak zwanym systemie „3+2+3”, co oznacza 3 lata studiów do bakalaureatu (lub równoważnego tytułu), kolejne dwa lata do magisterium i trzy lata wymagane dla studiów doktoranckich.

Nieco czasu poświęcono też bieżącym informacjom dotyczącym FIUC (Fédération Internatkonale des Universités Catholiques) i pożądanej współpracy z analogicznymi uczelniami w Afryce.

Budapesztańskie spotkanie okazało się niezwykle owocne jako forum wymiany doświadczeń akademickich między uczelniami o ustalonej renomie międzynarodowej i tymi, które dopiero niedawno powstały; między uczelniami-gigantami a ośrodkami o zupełnie niewielkich rozmiarach; między bogatymi centrami nauki w zamożnych krajach a ubogimi placówkami borykającymi się z trudnościami egzystencji z dnia na dzień. Oprócz głębokiej kompetencji autorów wykładów, wystąpień i prezentacji wartość spotkania w stolicy Węgier leżała w niezwykle bogactwie doświadczeń zgromadzonych dyskutantów. Można było podziwiać, jak przedstawiciele tak bardzo odmiennych doświadczeń naukowych i administracyjnych dyskutują z zaangażowaniem o przyszłości europejskiej edukacji katolickiej na poziomie akademickim.

Rozjeżdżający się do swoich miejsc codziennego akademickiego zaangażowania uczestnicy kwietniowego *colloquium* w Budapeszcie, zarówno czwartkowo-piątkowej konferencji *Globalizacja a społeczeństwo europejskie – wkład uniwersytetów katolickich w odpowiedź etyczną*, jak i sobotniego spotkania rektorów uczelni zrzeszonych w FUCE (Fédération des Universités Catholiques Européennes) w Budapeszcie z reprezentantami katolickich instytucji edukacji akademickiej krajów Europy Środkowej i Wschodniej, mogli być pewni, że wiosenne skojarzenia wyływały nie tylko z przeżywanej akurat pory roku, ale ze wspólnej wizji „wiosny Kościoła”

ks. Andrzej Siemieniowski